

حفظ هویت کالبدی روستاها در برابر نوسازیها (نمونه موردی: روستاهای استان گلستان)

محمد مسعود^۱، احسان پسرک لو^۲

^۱استادیار دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه هنر اصفهان. پست الکترونیکی: m.masoud@au.ac.ir
^۲کارشناس ارشد شهرسازی، شهرداری مینودشت، گلستان. پست الکترونیکی: Ehsan.pesarakloo@gmail.com

چکیده

با توجه به واقع شدن کشور ایران در کمربند لرزه خیزی جهان و بدنبال وقوع زلزله‌های مخرب در نقاط مختلف آن، هر چند سال زلزله‌ای با قدرت زیاد در مناطق مختلف آن روی می‌دهد که خسارات مالی و تلفات انسانی سنگینی را به بار می‌آورد. یکی از مهمترین بخشهایی که خسارات زیادی در اثر وقوع زلزله متحمل می‌شوند، روستاها هستند؛ زیرا اغلب خانه‌های موجود در آنها قدیمی بوده و فاقد اصول مهندسی در ساخت و ساز می‌باشند. بنابراین مسئولان و برنامه‌ریزان راهکار نوسازی و بهسازی را به منظور کاهش این خسارات پیشنهاد نموده‌اند. به منظور اجرای این راهکار، مجریان این طرح بدون توجه به الگوها و اصول معماری بکار رفته در خانه‌های روستایی و ویژگی‌های کالبدی روستاها، اقدام به نوسازی آنها کرده‌اند و در نتیجه روستاهایی ایجاد شده‌اند که هیچ تناسبی با فرهنگ و قومیت موجود در آنها نداشته و هویت خود را از دست داده‌اند. به منظور پیشگیری از این روند باید هم اقدامات مربوط به نوسازی را انجام داد و هم اینکه از ایجاد روستاهای جدید بی‌هویت پیشگیری نمود. در این تحقیق نیازمند شاخصهایی در حوزه کالبدی روستاها هستیم تا بتوانیم با کمک آنها، هویت روستاها را بسنجیم. بدین منظور، یک سری از شاخصهای کالبدی که مربوط به هویت‌مندی روستاها هستند با استفاده از روشهای کتابخانه‌ای استخراج شده‌اند و بخش دیگری از این شاخصها از طریق برداشت‌های میدانی و پرس‌وجو از خود اهالی روستاها بدست آمده‌اند. سپس، کالبد روستاها از نظر این شاخصها مورد مقایسه قرار داده شده‌اند و یک سری ضوابط و راهکارهایی به منظور حفظ هویت آنها ارائه گردیده‌اند که می‌توانند در طراحی‌ها و برنامه‌ریزیهای مربوط به نوسازی و بهسازی روستاها مورد استفاده قرار گیرند.

واژه‌های کلیدی: بهسازی و نوسازی، هویت، هویت کالبدی، روستا، حس تعلق